

Optimizacija troškova sa postizanjem odgovarajućih parametara vode

Danish District Heating Sector Visit to Serbia

Seminar & workshops

19th April, 2023

Bojan Sretenović Mast.inž.tehnol.

HYDRO-X INTERNATIONAL - Ovex Inženjering d.o.o.

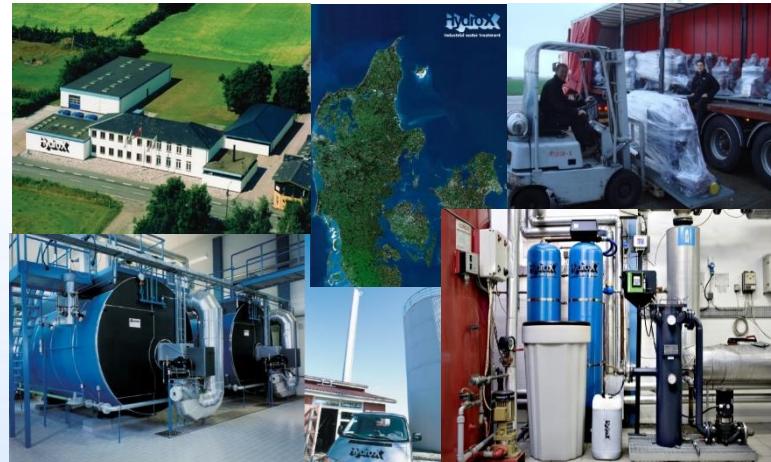
HYDRO-X INTERNATIONAL A/S DENMARK

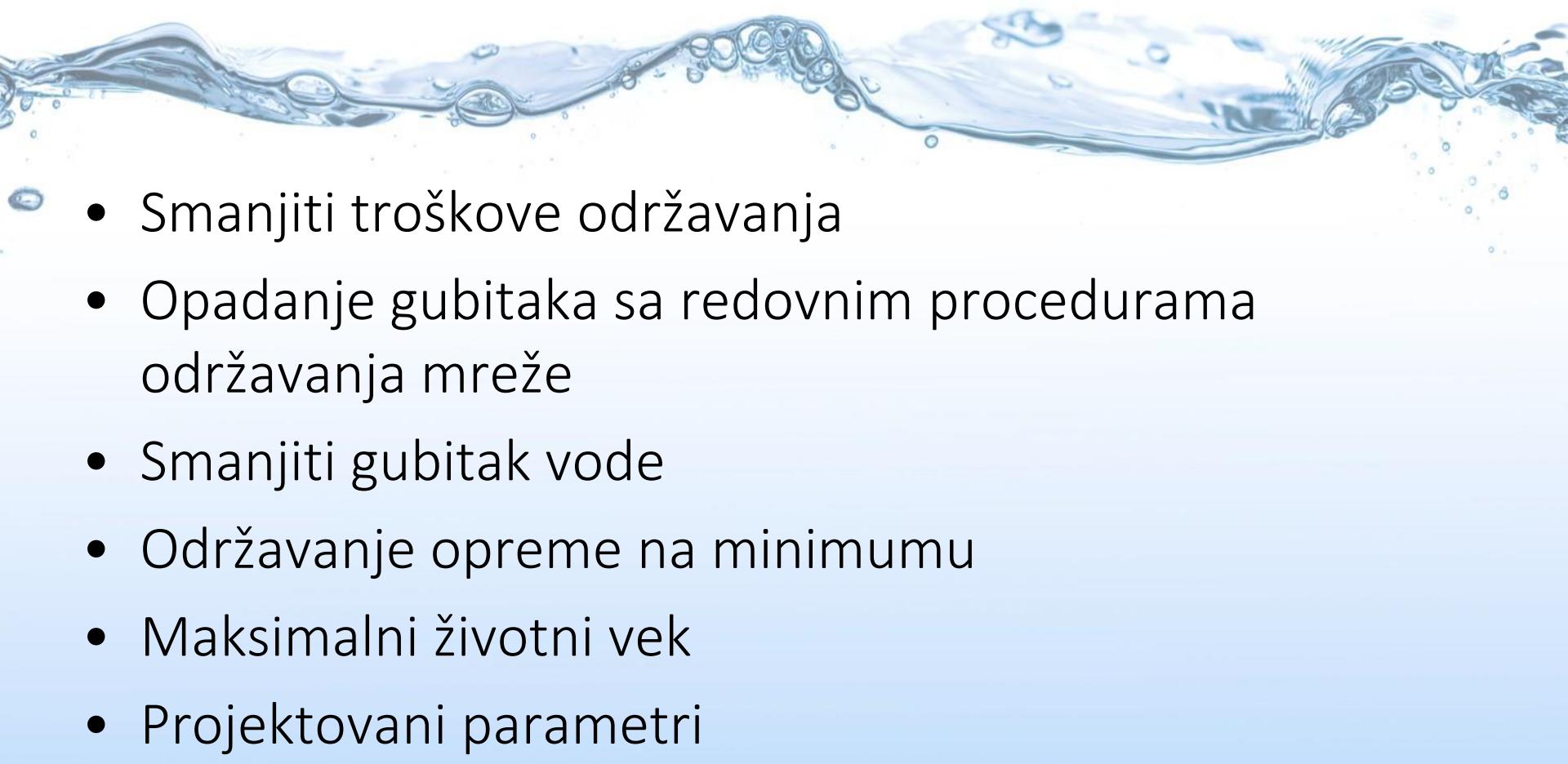
- Osnovan u Danskoj 1940 godine
- Kooperacija sa Ovex inzenjeringom počela u 2001
- Posluje u preko 34 zemlje sveta
- Poseduje proizvodne pogone u 6 zemalja
- Proizvodi hemijske proizvode i opremu za tretman i kondicioniranje vode
- FDA, ISO 9001\14001\18001 Certifications of Quality,

Environmental Management Certificates and Occupation Health and Safety Management system

- Realizovani mnogi medjunarodni projekti sa World Bank, Asian Development Bank, EBRD, KfW, DANIDA etc.

Optimizacija *TROŠKOVA*

-
- Smanjiti troškove održavanja
  - Opadanje gubitaka sa redovnim procedurama održavanja mreže
  - Smanjiti gubitak vode
  - Održavanje opreme na minimumu
  - Maksimalni životni vek
  - Projektovani parametri

Gde je uticaj vode u troškovima

$$\sum(C_{izv} + C_{pm} + C_{mr} + C_{pods}) + \sum C_{održ} + \sum C_{proiz} + \sum C_{prenos}$$

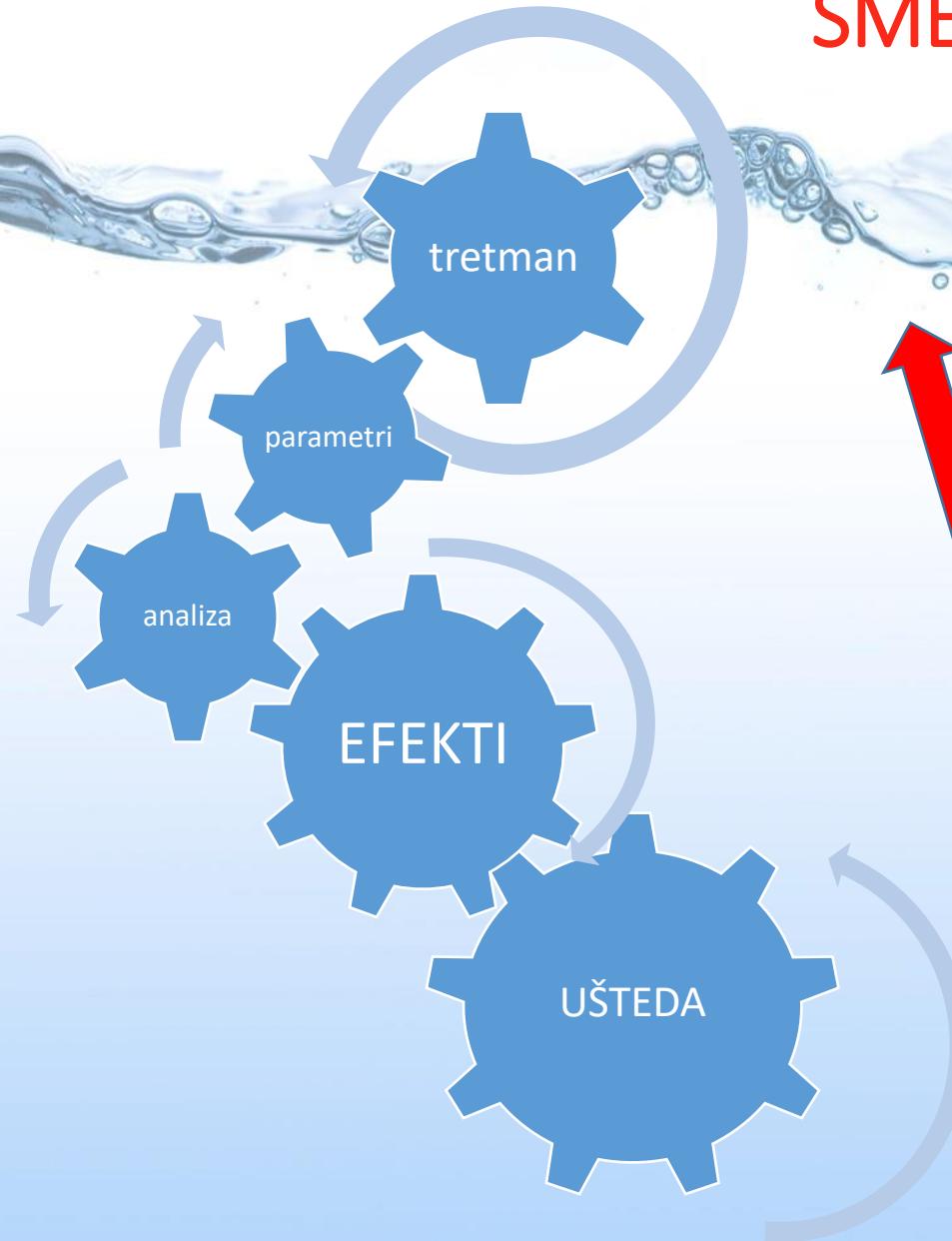
U KOJIM TROŠKOVIMA UTIČE VODA:

1. PROIZVODNJA,
2. PRENOS,
3. ODRŽAVANJE
4. ŽIVOTNI VEK OPREME

KAKO postaviti CIJ

SMER RAZMIŠLJANJA

Razlog tretmana vode

KAKO SE UTVRĐUJE USPEŠNOST?

- **DA LI JE POSTIGNUTO ZAUSTAVLJANJE KOROZIJE??**

- KAKO SE MERI KOROZIJA- RASTOVRENO

Fe mg/l

- KAKO SE MERI KISEONIK- RASTOVERENI

O_2 mg/l

- KISEONIK-DEZOKSIDANT—OSTATAK DEZOKSIDANTA

T mg/l

- OSTALI RASTVORENI METALI

Cu mg/l

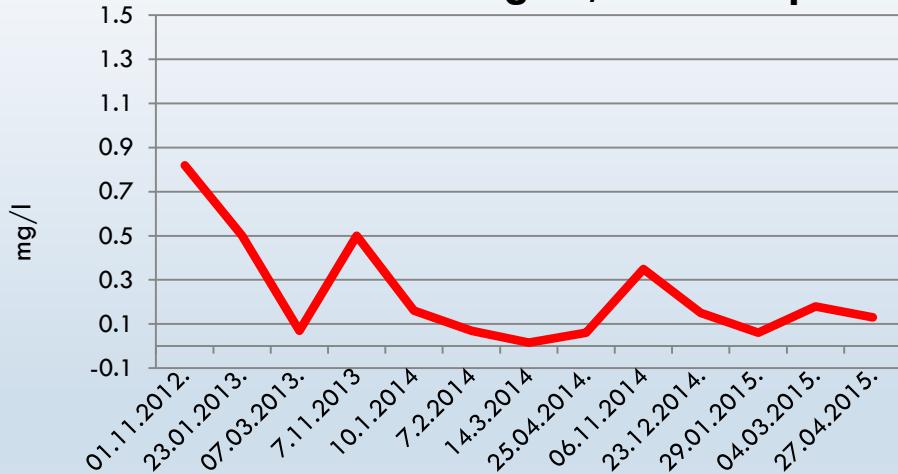
- MULJ U SISTEMU

- NASLAGE U SISTEMU- ORGANSKE, BAKTERIJE, KAMENAC

DA LI POSTOJI EFEKAT TRETMANA ??

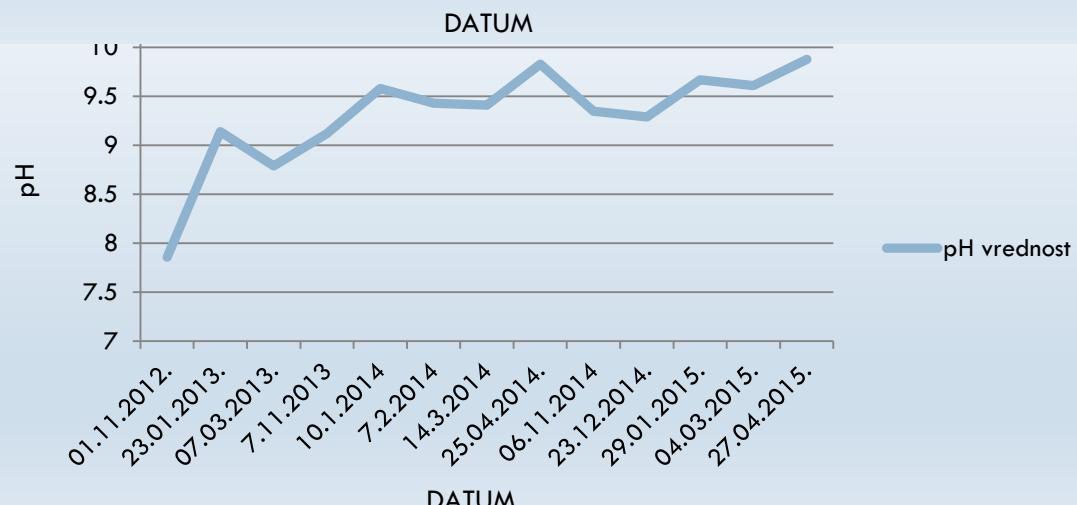
- K

Energetika, Klinički centar, Količina rastvorenog Fe, Cirkulacija

sistema.

- K

količinom sredstva

KAKO SE MERI EFIKASNOST?

KAKO SE MERI KISEONIK ?

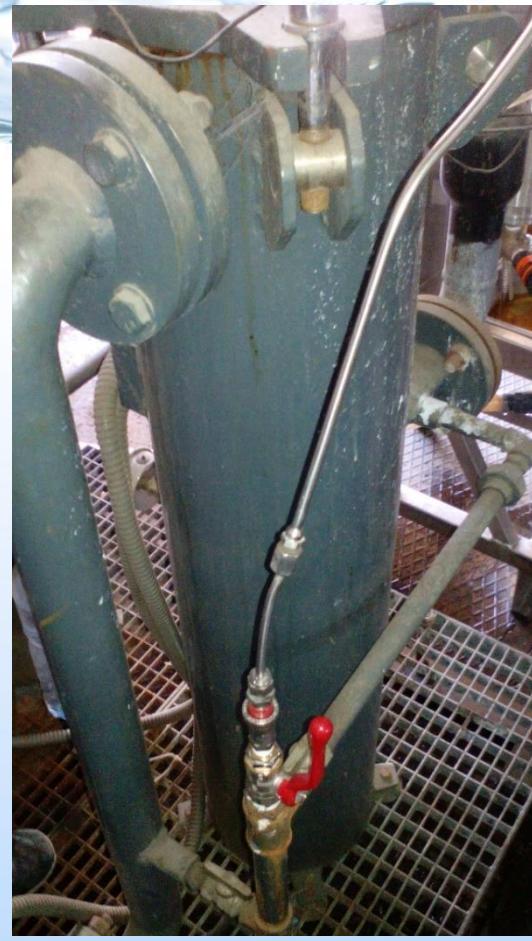
Merenje kiseonika se vrši :

A) Direktnim merenje koncentracije

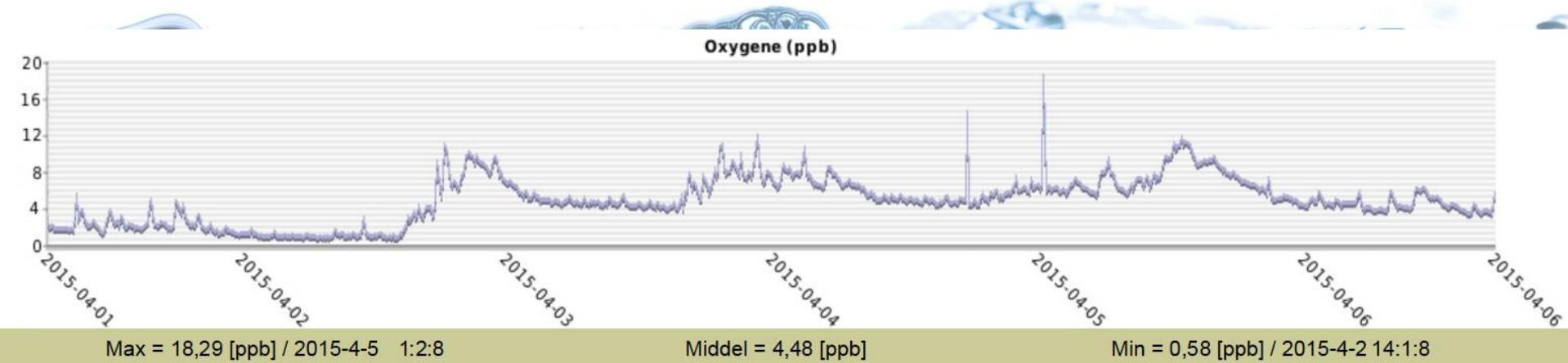
ISO 5814, Elektrohemisko merenje rastvorenog kiseonika

B) Merenjem ostatka dezoksidansa

Klinički centar-Vrelovodni sistem

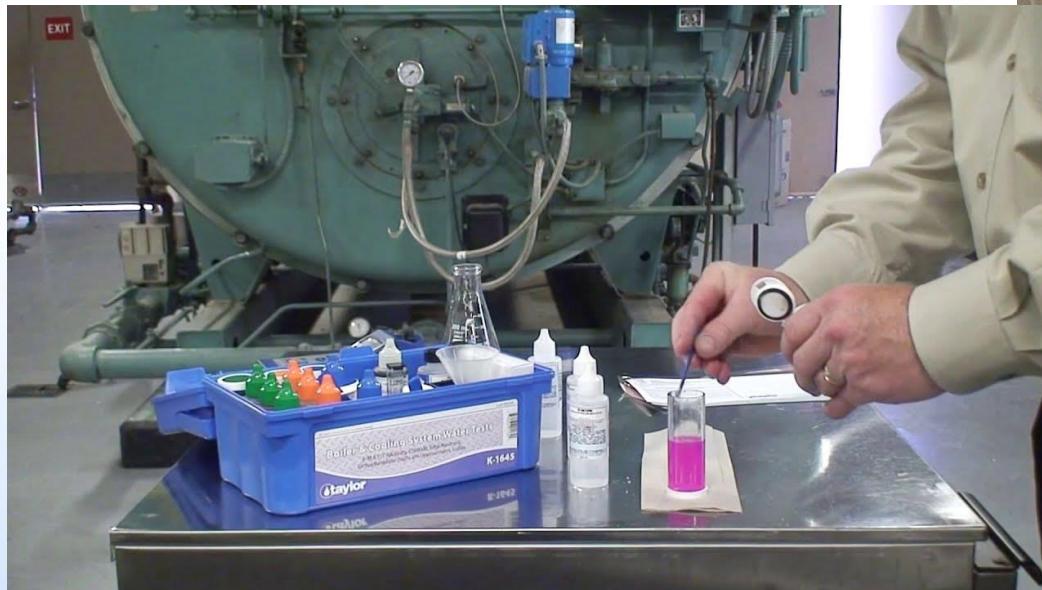
Rezultati merenja

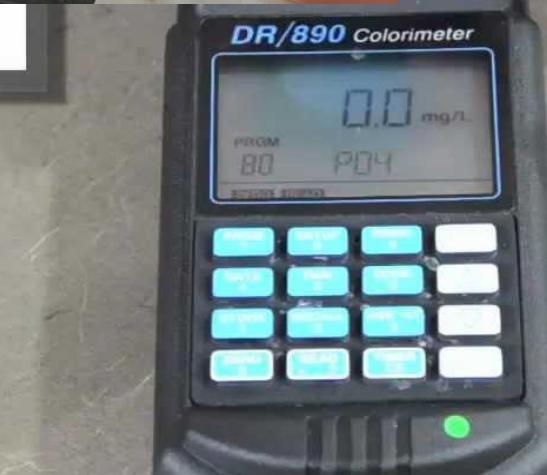
- Kritični trenutci
- Definisani problemi
- EFEKAT POSTOJI???

Očitane vrednosti $O_2 < 20$ ppb

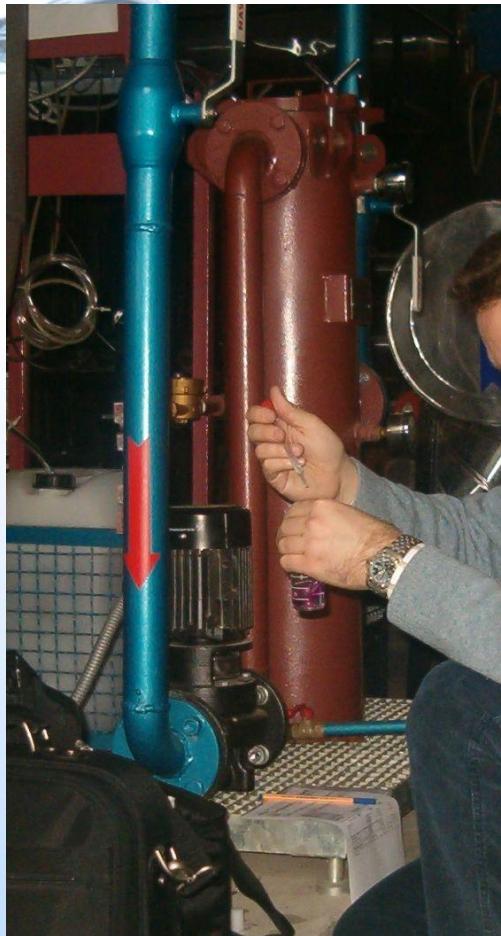
KAKO SE MERI DEZOKSIDANT NA TERENU ?

ANALIZA PARAMETRA NA TERENU

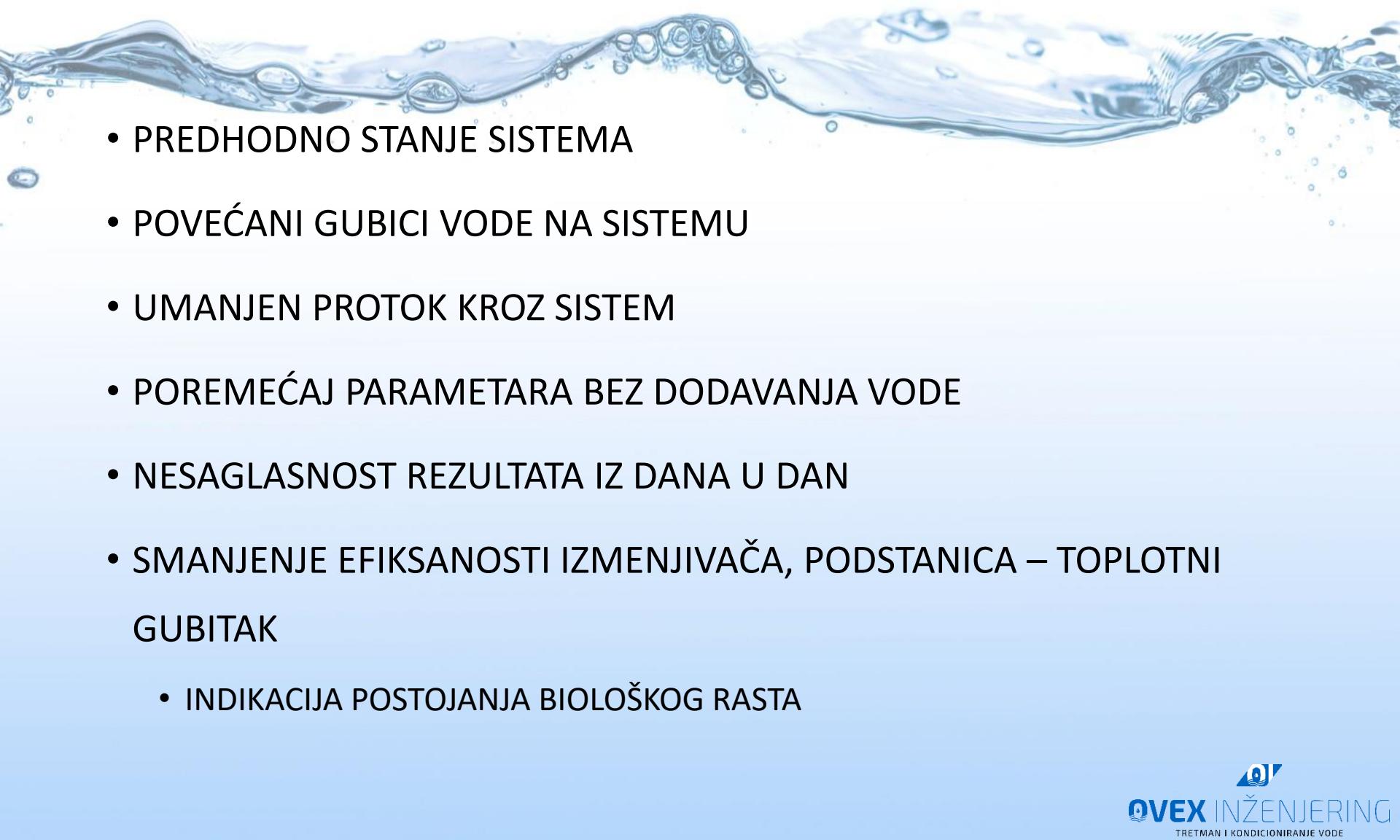

Redovne kontrole kvaliteta vode u sistemu

OVEX INŽENJERING D.O.O.											
Vladimira Mitrovića 10b, 11050 Beograd, Srbija Tel/fax: + 381 11 3900-891, Tel: + 381 11 3901-464											
IZVEŠTAJ - PERIODIČNA ANALIZA											
Korisnik:	Užice-TO Aleksačka Most			Šifra:	TOAM 17/15						
Datum:	03.03.2015.	N/r:	G-din: Miliivoje Milovanović tehnički direktor								
Prethodna analiza:											
Datum	Uzorak	µS/cm	pH	$^{\circ}\text{dH}$	PA	CA	Fe	Cu	Tanin	Fosfat	
29.01.2015.	Cirkulacija	958	10,16	0,00	2,00	3,60	0,02	0,01	0,30	0,10	
	Ekspanzija	836	10,10	0,00	3,00	4,60	0,13	0,01	0,20	0,00	
Proizvod :	HX ☒	E10 ☐	Hydromin ☐	Hydrotan 10 ☐	Koncentracija:						
Parametar	J.M.	Cirkulacija	Ekspanzija							HPV	
Provodljivost	µS/cm	800	920							494	
pH vrednost		10,19	10,50							7,29	
Tvrdoća	$^{\circ}\text{dH}$	0,00	0,00							0,00	
PA-kaučuk al.	mg/l	1,40	2,60								
Ca-karb vred	mg/l	4,20	3,60								
NaCl	mg/l										
Fe	mg/l	0,01	0,11								
Cu	mg/l	0,02	0,02								
Tanin/Lignin	mg/l	0,10	0,00								
Fosfat	mg/l	0,10	0,00								
Bojler Filtr											
Hemikalija priprema vode:											
Omekšavanje: $^{\circ}\text{dH}$	0	☐ Pokrenuta regen		☒ Potreban servis							
RO postrojenje: $^{\circ}\text{dH}$	0	☐ µS/cm		☐ Pokrenuta regen		☒ Potreban servis					
Stanje filtera:											
Hydronit 10	☒	25 ☐	35 ☐	f. vrlo fina: 25 ☐ Zamenjena ☐		Stanje vodomjer 1402 m					
Magnetni filteri: čas ☒ naslage ☐											
Analizom gore navedenih rezultata dajemo sledeći komentar:											
Kotao, Cirkulacija	☒	☐	☐								
Alkalitet (AB)	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
TDS	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
pH	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Imajući gore navedeno u vidu, normalne vrednosti će se postići na sledeći način:											
Odmuljivanje	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Doziranje Hydro-X-a	☒	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Komentar:	Urađenom hemijskom i tehničkom analizom utvrđeno je da parametri vode u cirkulaciji odgovaraju preporučenim vrednostima. Izmeren nivo korozije nalazi se u okviru preporučenih vrednosti i što je najbitnije korozija je pod kontrolom. pH vrednost vode iz cirkulacije je malo površina zbog čega je izvršena korekcija doziranja na proporcionalnom dozirajućem sistemu. Prilikom posete izvršena je kalibracija pH elektrode. Potrebno je nastaviti sa procedurom kondicioniranja i redovnom čišćenjem filtera delimičnog toka.										
Za Ovex Inženjering:											

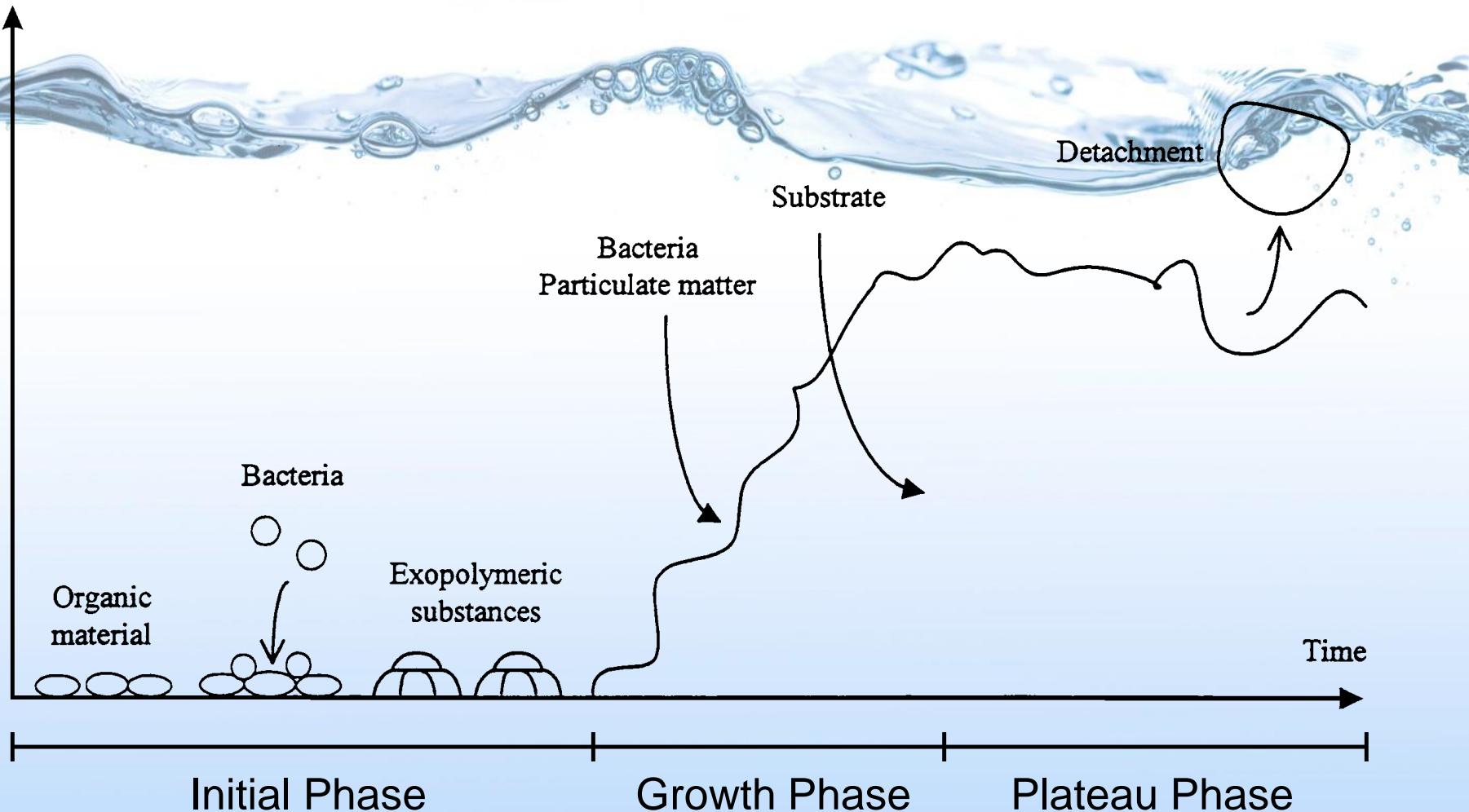
UMANJENI EFEKTI KONDICIONIRANJA

-
- PREDHODNO STANJE SISTEMA
  - POVEĆANI GUBICI VODE NA SISTEMU
  - UMANJEN PROTOK KROZ SISTEM
  - POREMEĆAJ PARAMETARA BEZ DODAVANJA VODE
  - NESAGLASNOST REZULTATA IZ DANU U DAN
  - SMANJENJE EFIKSANOSTI IZMENJIVAČA, PODSTANICA – TOPLITNI GUBITAK
    - INDIKACIJA POSTOJANJA BIOLOŠKOG RASTA

Formiranje biofilma

Biofilm

thickness

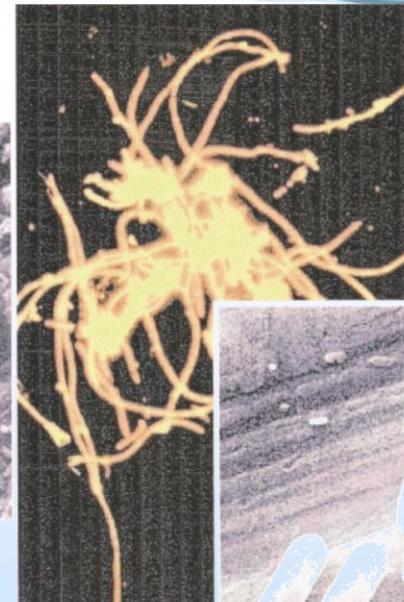
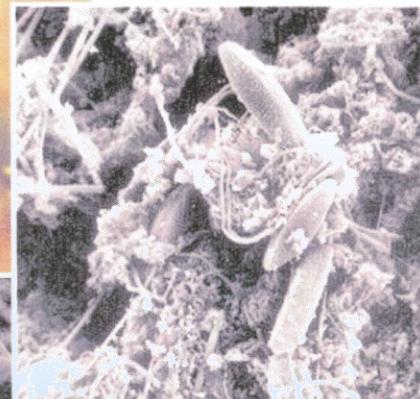

Razvoj biofilma. Freelz after Characklis (1990)

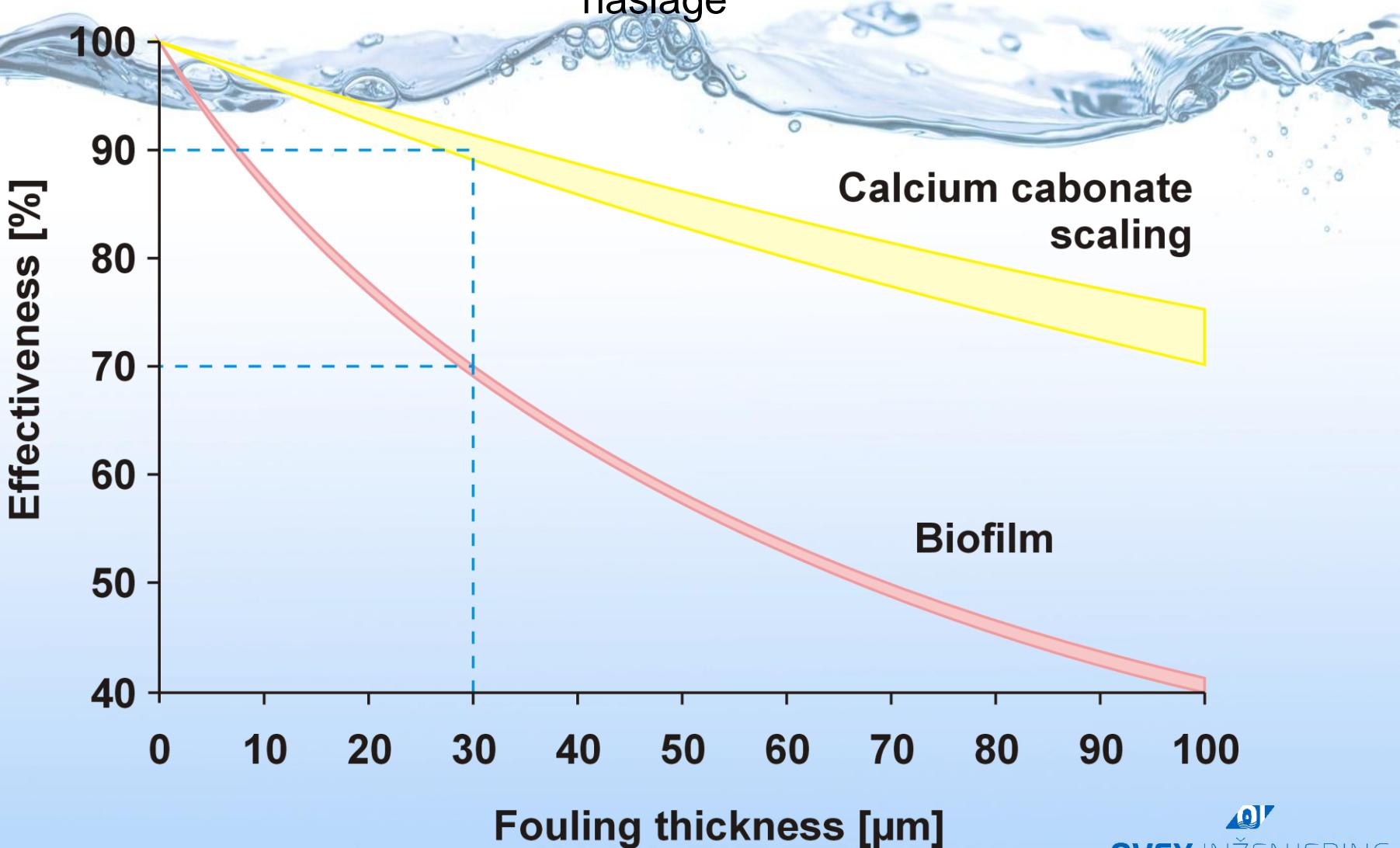
Mikrobiologija U Sistemima Daljinskog Grejanja

Bakterija može opstati u skoro svakoj okolini i prisutna je praktično u svim tehničkim sistemima uglavnom u formi površinskog "Biofilma"

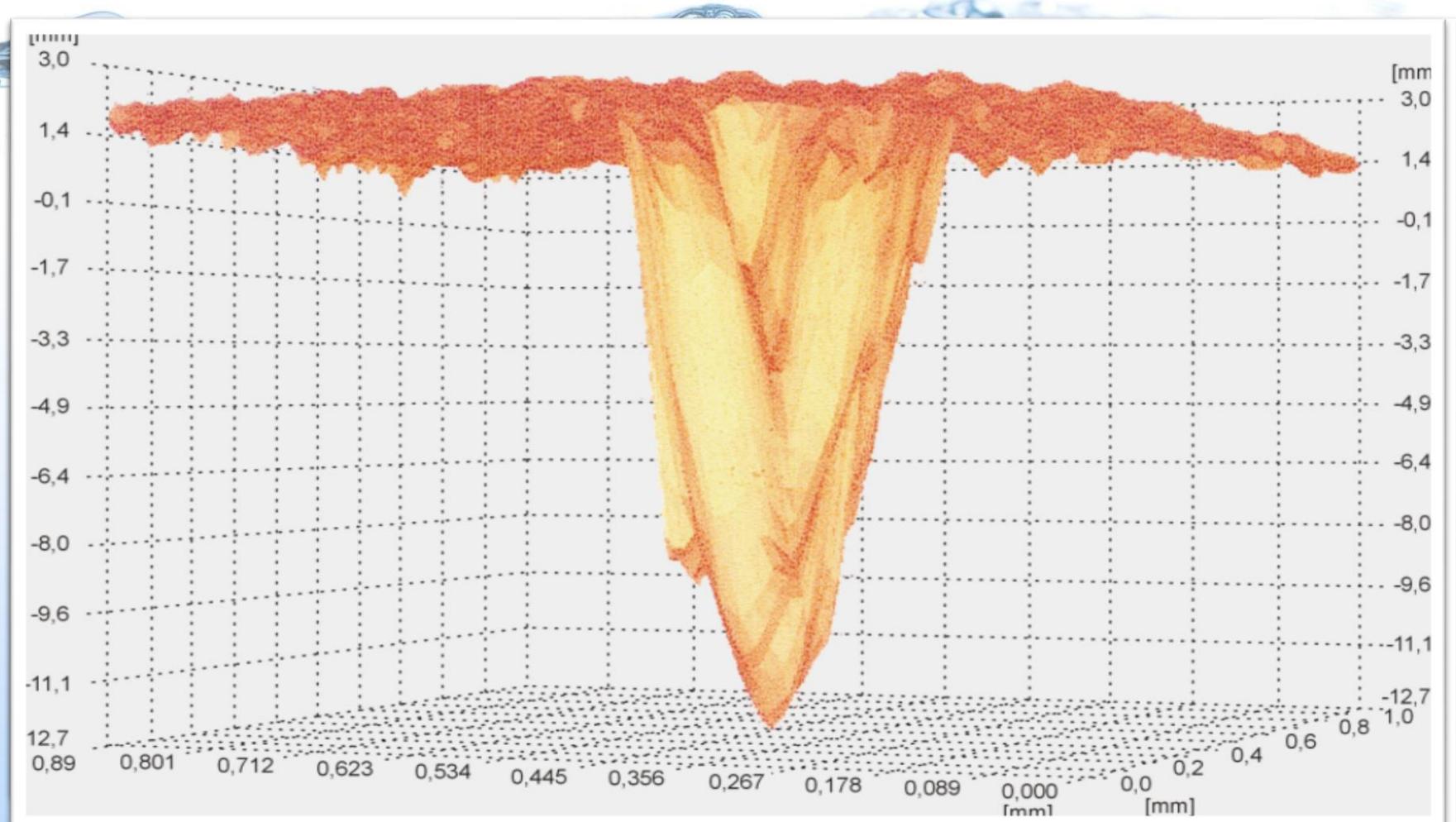

Smanjenje toplotnog prenosa

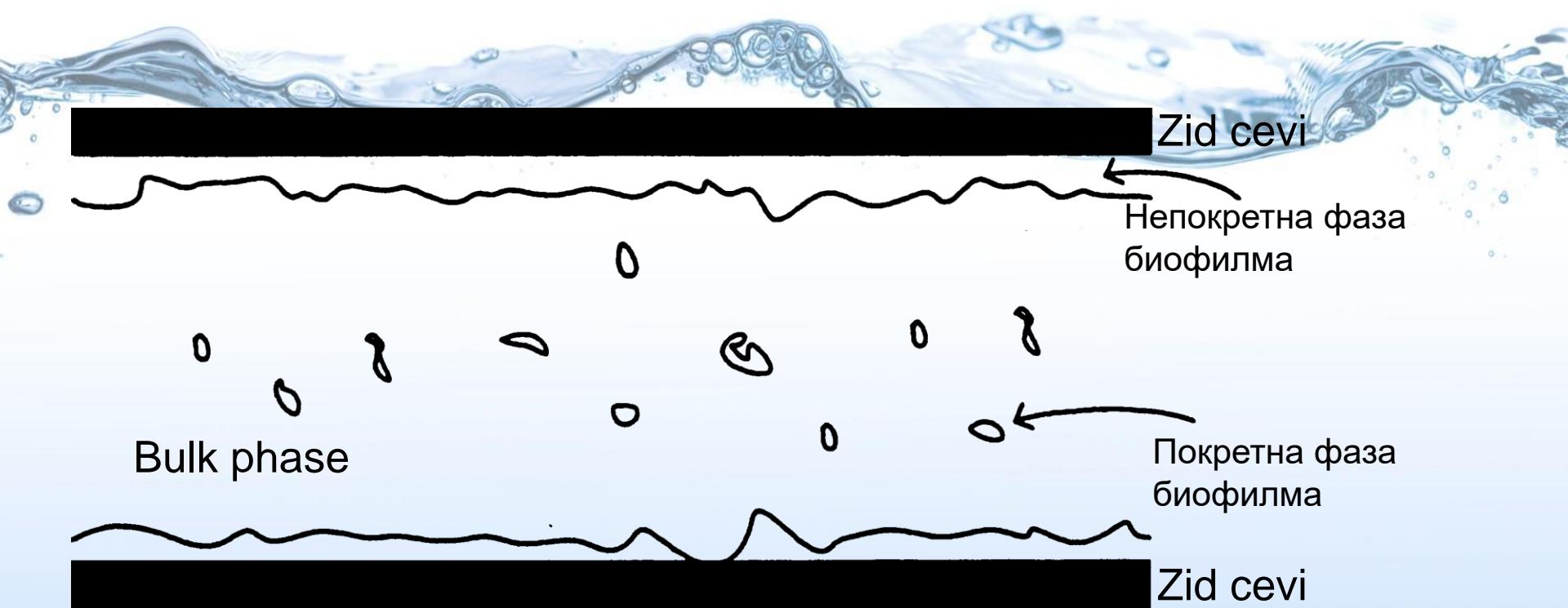
Efikasnost pločastog izmenjivača toplote u funkciji dvostrane naslage

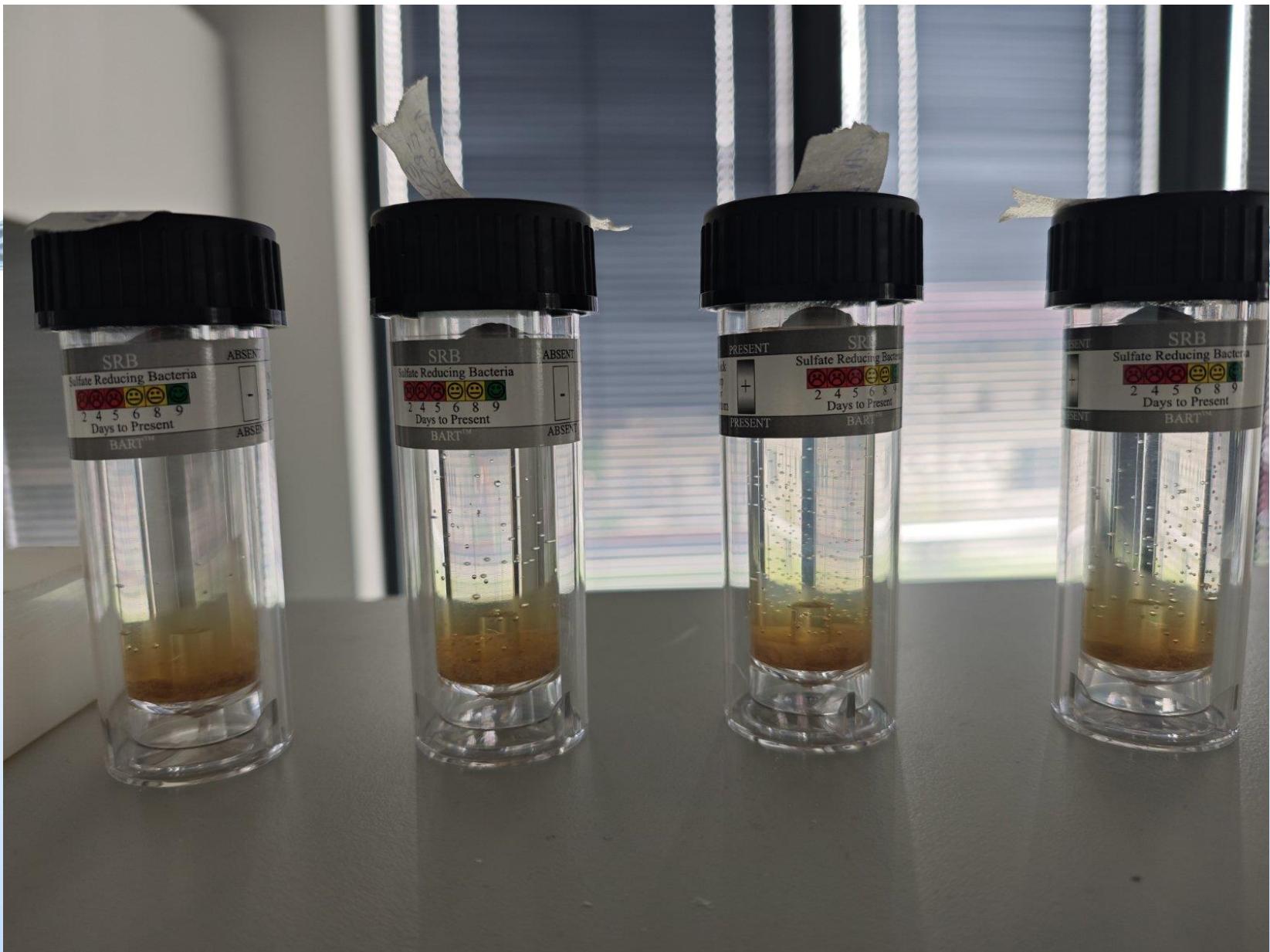
EFEKAT BAKTERIJSKE KOROZIJE

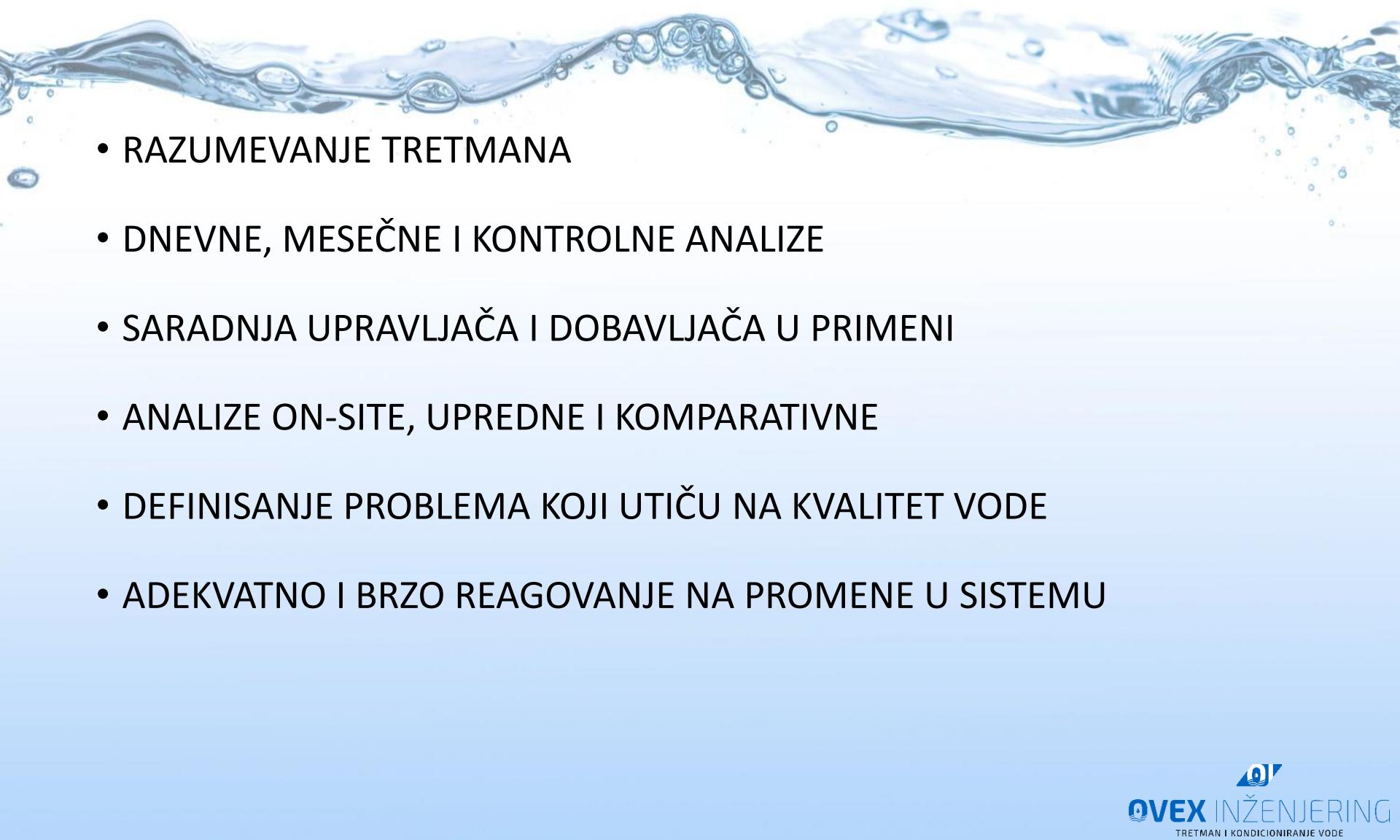
Смањени проток као последица биофилма

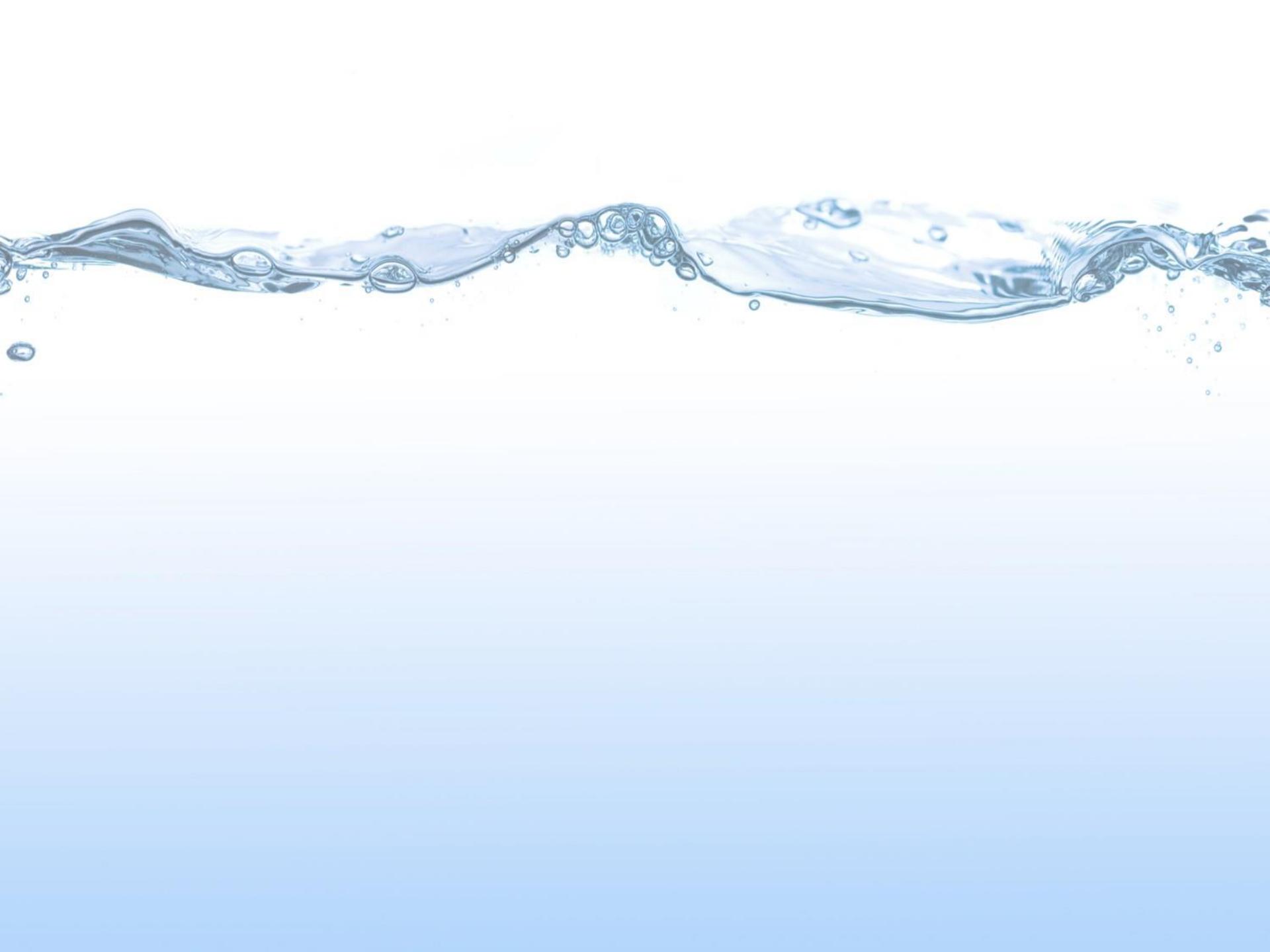

Фазе у системима даљинског грејања

AKTIVNA ULOGA UPRAVALJAČA SISTEMA DG

-
- RAZUMEVANJE TRETMANA
  - DNEVNE, MESEČNE I KONTROLNE ANALIZE
  - SARADNJA UPRAVLJAČA I DOBAVLJAČA U PRIMENI
  - ANALIZE ON-SITE, UPREDNE I KOMPARATIVNE
  - DEFINISANJE PROBLEMA KOJI UTIČU NA KVALITET VODE
  - ADEKVATNO I BRZO REAGOVANJE NA PROMENE U SISTEMU

PARAMETRI

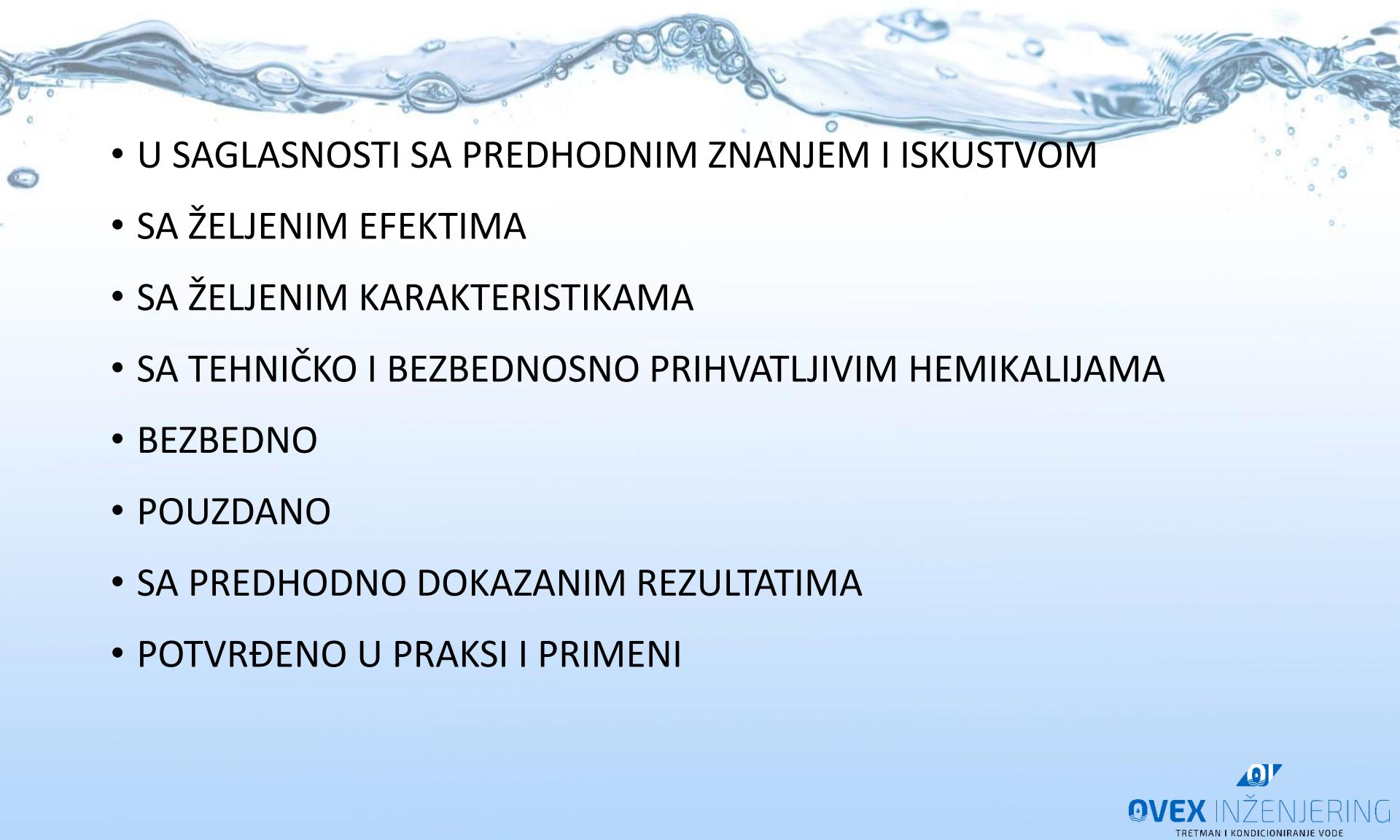

Preporuke za napojnu i cirkulacionu vodu

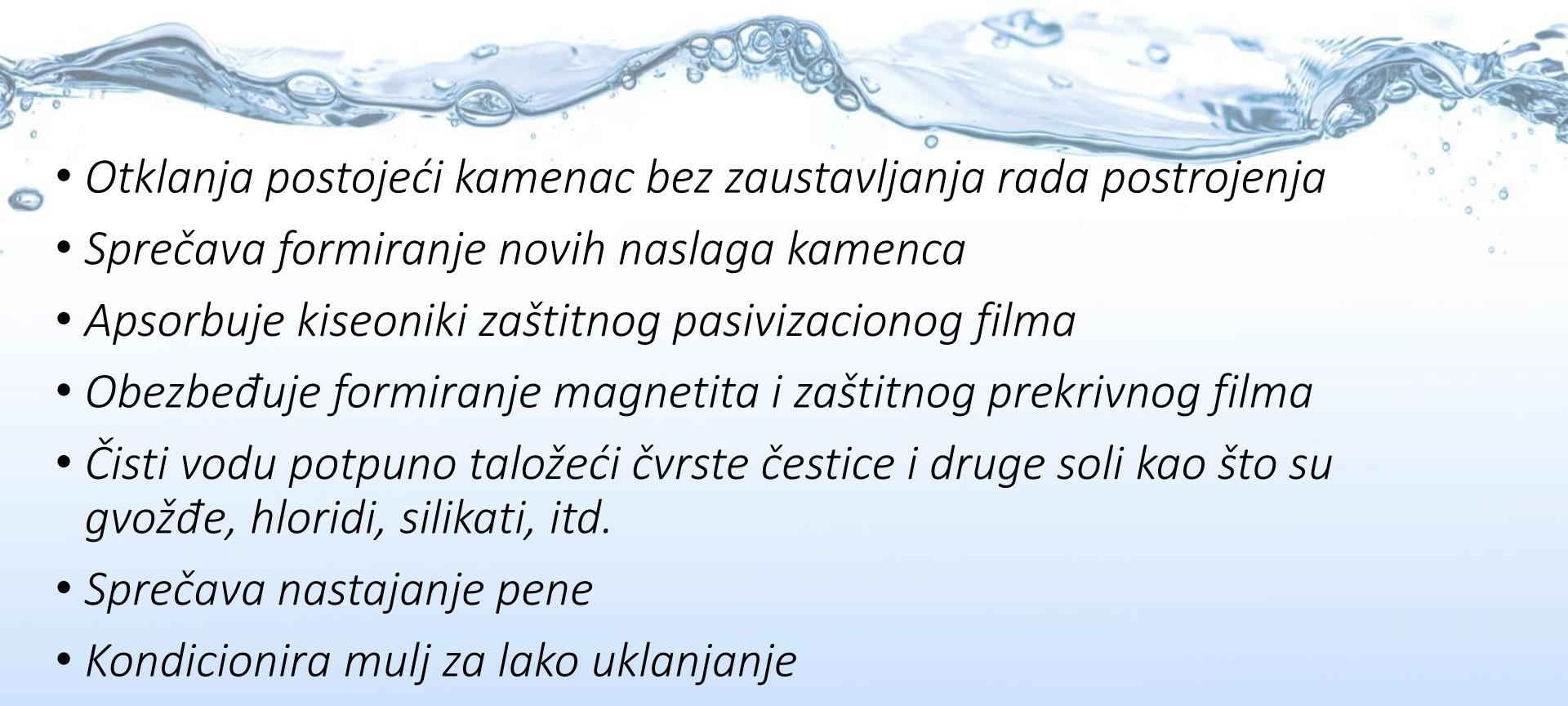
Napojna voda		Parametri	Cirkulaciona voda	
Omekšana voda	Demineralizovana voda		Omekšana voda	Demineralizovana voda
bistra bez boje	bistra bez boje	Izgled	bistra	bistra
bez	Bez	Miris	bez	bez
< 5 mg/l	< 1 mg/l	Čestice	< 10 mg/l	< 1 mg/l
9,8 ± 0,2	9,8 ± 0,2	pH vrednost (*)	9,8 ± 0,2	9,8 ± 0,2
cca. kao tvrda voda	< 10	Konduktivitet $\mu\text{S}/\text{cm}$	< 1500	< 25
< 0,1	< 0,01	Preostala tvrdoća °dH	< 0,5	< 0,1
< 0,1/10 mg/l	< 0,1/10 mg/l	Sadržaj kiseonika/ugljen-dioksida	< 0,02 mg/l	< 0,02 mg/l
bez	Bez	Sadržaj ulja i masti	< 1 mg/l	< 1 mg/l
< 300 mg/l	< 0,1 mg/l	Sadržaj hlorida Cl^- (**)	< 300 mg/l	< 3,0 mg/l
---	< 0,1 mg/l	Sadržaj sulfata SO_4^{2-}	---	< 1,0 mg/l
< 0,05 mg/l		Ukupna količina gvožđa $\text{Fe}_{\text{uk.}}$	< 0,1 mg/l	< 0,05 mg/l
< 0,05 mg/l	< 0,01 mg/l	Ukupna količina bakra $\text{Cu}_{\text{uk.}}$	< 0,02 mg/l	< 0,01 mg/l
bez zvaničnog standarda	bez zvaničnog standarda	Bakteriološka granica (***)	bez zvaničnog standarda	bez zvaničnog standarda

* Nije preporučljivo regulisati pH vrednost amonijakom jer se time korozija bakra i bakarnih legura rapidno

ODABIR SREDSTVA ZA KONDICIONIRANJE

-
- U SAGLASNOSTI SA PREDHODNIMZNANJEM I ISKUSTVOM
  - SA ŽELJENIM EFEKTIMA
  - SA ŽELJENIM KARAKTERISTIKAMA
  - SA TEHNIČKO I BEZBEDNOSNO PRIHVATLJIVIM HEMIKALIJAMA
  - BEZBEDNO
  - POUZDANO
  - SA PREDHODNO DOKAZANIM REZULTATIMA
  - POTVRĐENO U PRAKSI I PRIMENI

Adekvatan proizvod za kondicioniranje

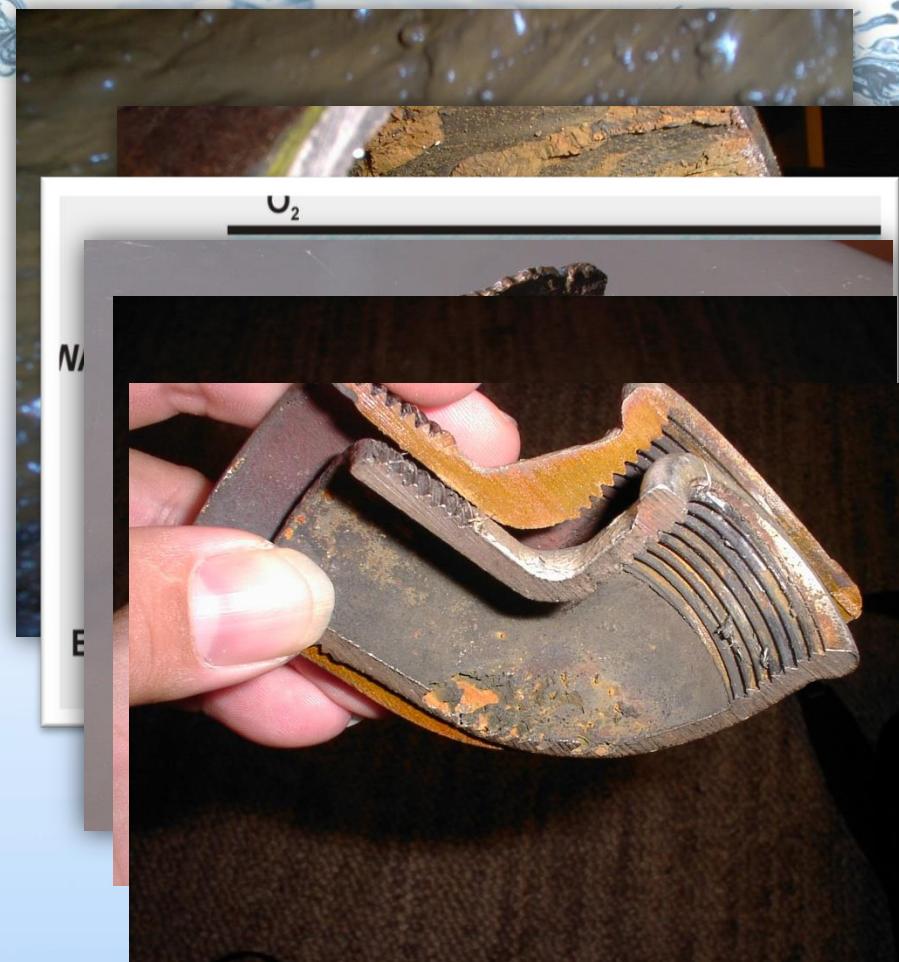

- Otklanja postojeći kamenac bez zaustavljanja rada postrojenja
- Sprečava formiranje novih naslaga kamenca
- Apsorbuje kiseoniki zaštitnog pasivizacionog filma
- Obezbeđuje formiranje magnetita i zaštitnog prekrivnog filma
- Čisti vodu potpuno taložeći čvrste čestice i druge soli kao što su gvožđe, hloridi, silikati, itd.
- Sprečava nastajanje pene
- Kondicionira mulj za lako uklanjanje
- Eliminiše rđu i koroziju kotovskom sistemu
- Podiže pH vrednost u balansu sa ostalim efektima
- Ne sadrži štetne komponente i dozira se preko pH vrednosti

ZNAČAJ FILTRACIJE

Mulj – osnovni problem SDG

- Korozija pod naslagama
- Korozija lokalnog elementa
- Galvanska korozija
- Erozija

ODABIR FILTERA

hydroX

Zamena za filter

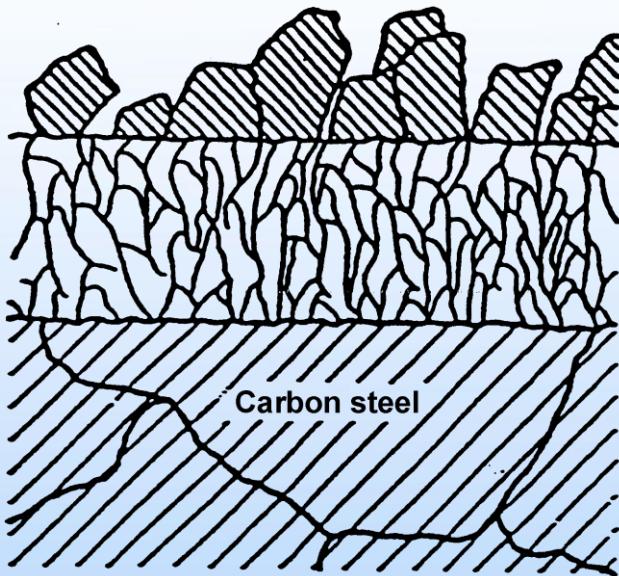
PRATITI EFEKTE

- Na dnevnoj bazi

Kakav treba da bude filter

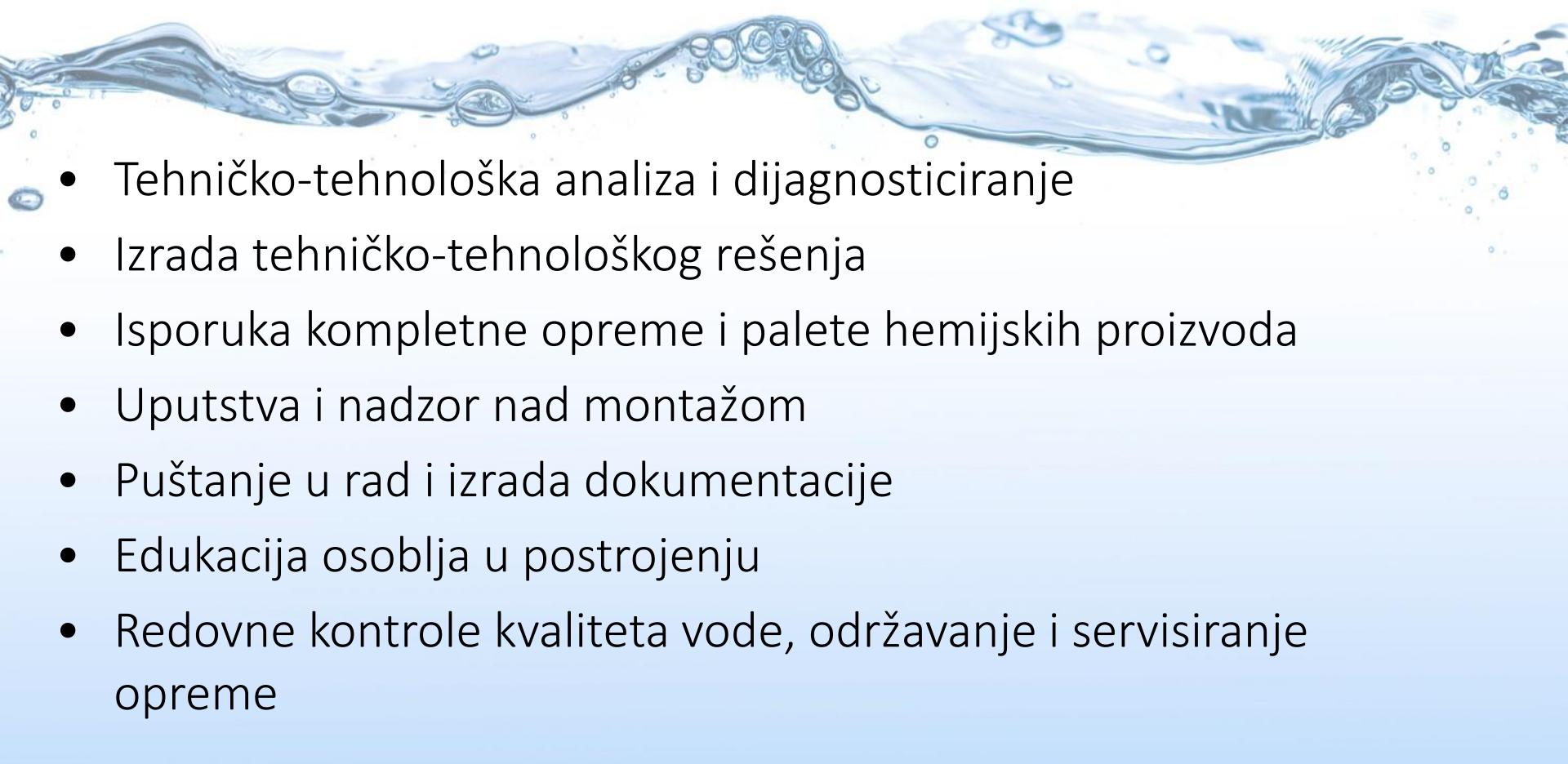
- Mikronsko vrećasti filter
- Magnetni filter

KAKO POSTIĆI CILJ?

-
- SPOZNATI **CILJ !**
  - ODREDITI EFEKTE
  - ODREDITI PARAMETRE I KARAKTERISTIKE
  - DEFINISATI PROBLEMATIKU U SISTEMU
  - DEFINISATI POUZDANOST I DIFERENCIRATI NA TRŽIŠTU
  - DEFINISATI OPREMU I HEMIKALIJE
  - ZAŠTITI SVOJE POSTROJENJE NA **NAJBOLJI** NAČIN

Ovex Inženjering na regionalnom tržištu

-
- Tehničko-tehnološka analiza i dijagnosticiranje
  - Izrada tehničko-tehnološkog rešenja
  - Isporuka kompletne opreme i palete hemijskih proizvoda
  - Uputstva i nadzor nad montažom
  - Puštanje u rad i izrada dokumentacije
  - Edukacija osoblja u postrojenju
  - Redovne kontrole kvaliteta vode, održavanje i servisiranje opreme

Komplet rešenje za postizanje i održavanje kvaliteta vode

Najveći sistemi DG u svetu Beijing DH Co.
Primenjuju iste standarde i proizvode

UlaanBaatar, Mongolia

HydroX

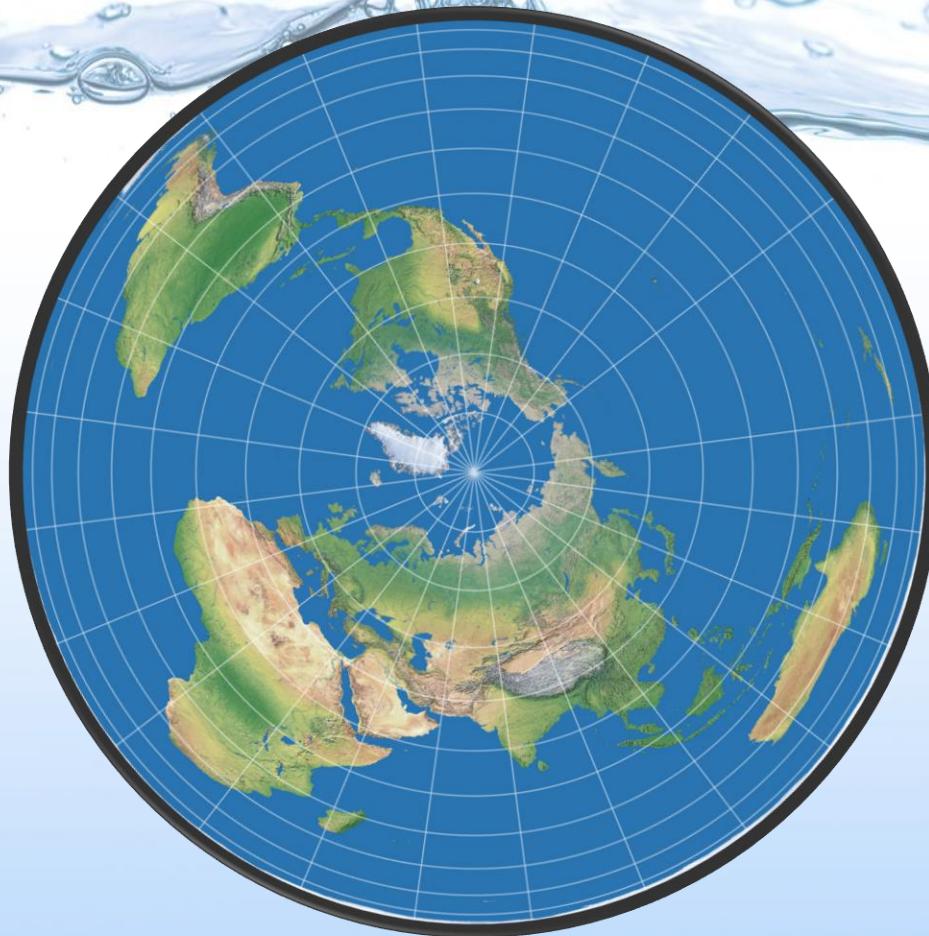
" NAJHLADNIJI GLAVNI GRAD U SVETU "

QVEX INŽENJERING
TRETMAN I KONDICIONIRANJE VODE

Mi znamo kako da obezbedimo dobre rezultate!

We know how to provide good results !

Хвала на пажњи !